

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetvény fölvetetik pontosan közöltetik.

Hanyatlásra sietvén a folyó év, tisztelettel figyelmezteljük kettős testvér lapunk t. olvasóit, 's különösbbe az orsz. távolabb részeiben lakókat, szorgalom- v. gorskocsin előfizetésük iránti intézkedés végett, hogy nyomtatandó példányaink száma iránt kívántatólag rendelkezessünk 's iker lapunkkal hiány nélkül szolgálhassunk. A Jelenkor és Társalkodó jövő évben is a mostani de bővítettebb alakban, mindkettő újöntetű betűkkel fog megjelenni, helenként kétszer, minden ízben két iven, 's midőn tárgyhalmas kívánja, felível szaporitva is. Az országgyűlési tanácskozások rajzát mint eddig, ugy eszentul is folyvást eszközölhető gyorsasággal 's terjedelmesen adandjuk. Az Értesítő mindennemű hirdetést jutalmos díjért és pontosan közlend. Az előfizetés díja postán 's Budapesten házhoz küldéssel boríték alatt, félévre 6 p.frt, borítékalanul helyben házhoz küldve 5 forint, egész évre pedig 12 és illetőleg 10 ft. p.p. Külföldre járatandó példányok iránt egyedül a bécsi cs. kir. főpostahivatalnál rendelkezhetni; egyébiránt pedig az ország minden kir. postahivatalainál és nálunk Pesten, uri-utczai 453. sz. Trattner-Károlyi ház első emeletén. A címeiket tiszán kérjük beküldetni. A Jelenkor és Társalkodó szerkt.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések: Záb-
ráczky Rozália +; országgyűlési közlemény: főrendi
víták vége a v. házasságok, pápai breve, tetsvényjog,
főpapi körlevelek sat, tárgyában; orsz. ülés a börtönrende-
zési ügyben: budapesti napló: napi események, irodalmi
ujdonságok, magyar játékszini krónika; Fletcher és
Marquard gözhajóji; Pestmegye: helyettesített tisztvisé-
lők névsora; 's a t. Bácsmegeye: követjelentések körüli
víták 's határozatok; vásári árkelet; 's a t.)

Ausztria (a dunagőzhajózás moszka akadályai.)
Amerika (északamerikai válas tások; brazilai hírek.)
Spanyolország (ismét zendülési mozgalmak Madridban;
hárestéri hírek.)
Anglia (O'Connell ellen a pör megkezdett; hirlapi po-
lemia Bordeaux hg fölött.)
Franciaország (Aumale hg Constantine parancsnokává
lett; politikai foglyok sanyartatása.)
Értesítő.

Magyarország és Erdély

Ó cs. 's ap. kir. Fels. Göbel Ferencz kalocsai kanonokot a bold. szüz ugrai apátjává, Tabódy Péter jász-árokszállási pleb. pedig debalchi címiz. apáttá kinevezni, Jeszenszky Elek cs. aranykulcsost 's Barsmegeye volt alispánját végre kir. tan. címmel mélt. kegy. felruházni.

A' nm. kincstár Diósgyőrt a' vasszerkező állomásra Hrobonyi Adolf bányász-gyakornokot alkalmazá.

Szadai Záb-
ráczky István Heves és Külső-Szolnok t. e. 's több megey. tb. példás nője osdolai Gondos Rozália hét hónapig tartott sorvadás után f. 1843ik évi mindszent hava 7én, élete 38dik évében elhunyt. Bánatos férjén kívül hat árva kesereg a' legjobb nő 's gondosan ápoló anya sirján. Béke poraira!

Országgyűlési közlemény.

Vége a' földi t. ülésének a' v. házasságok pápai breve, tetsvényjog, főpapi körlevelek 's a t. tárgyában. Az eml. záslós szónok köv. folytatá beszédét: Az üdvözítő vallásának alapköve a' szeretet, minden, mi nem szereteten épül, folyó homokon álló építvény és a' hierarchia inventója, mely hierarchia, minthogy már többféleképp értelmezett, egy szóval annyi: mint papuraság; azokra nézve, kik a' törvényhatóságok határozata következtében prot. lelkészek által köttetek össze, annyit mondhatok, hogy sorsuk egy cseppel sem kedvezőbb, mint azé ki uszni nem tudván, vízbe löketik, és azután a' helyett, hogy kihuzatnék, nagy ékesen vádoltatik, hogy az uszás törvényit nem tartja meg. Ezután a' rozsnyai körlevélre vonatkozólag megjegyzé, hogy miután a' rozsnyai püspök a' n. -váradi püspöknek tanítványa's barátja volt, sőt vele mint jóltevőjével állott viszonyban, csakugyan boesátott ki valami körlevelet, melynek legkeményebb szavai tegnap itt felidézettek, de mihelyt a' n. -váradi körlevél következtében 1839ben a' papságot figyelmeztető resolutio megérkezett, a' tisztelt rozsnyai püspök körleveleivel olly dicsőségesen retirált, mint hajdan Xenophon 10 ezer görögével, a' honnan midőn Gömör vgyea' rozsnyai körlevél miatt repraesentálni akart, többé egyet sem kaphatott kezéhez, én tehát a' rozsnyai körlevélre hivatkozást annál inkább kívánám kihagyatni a' felirás-javaslatból, mert a' volt rozsnyai m. püspököt ugy ismerem mint türelem és szeretet emberét. Egyébiránt szavazatomat, bár mindenben nem osztozhatom a' KK. és RR. véleményével, nehogy azonban elveszzen, a' tekintetes Karok 's Rendek véleményemhez legközelebb járó felirás-javaslatának pártolására adom. Kedélyesen hivatkozott még a' szónok a' minapi szemletartó püspök által szóba hozott greatnagreeni kovácsra, 's a' kovács eljárását házasság körül sokkal jobbnak mondotta a' statusra nézve

mint a' magyar clerusét, minthogy e' kovács a' házasságokat előmozdítja, a' magyar clerus pedig figyelembe nem véve. mikép a' házassóság a' polgárok egy osztályánál különben is nagyon kezd kimenni divatból, mindent elkövet a' házasságok akadályozására; aztán még azon elsősege is van a' kovácsnak, hogy a' kiket ő egyesített, azokat többé senki nem háborgatja, ellenben a' primás tettét még a' pápa elronthatja. Szólt még e' m. gr. a' hierarchia természetéről, a' papság érdekeinek a' nemzet érdekeitől elszigetüléséről, felhozva például a' reformatio idejét mit 's a' legközelebb spanyol eseményeket a' pap uraság és papi hatalom erőtetése keserű gyümölcsének mondá. Jobban szerettem volna mond szónok, ha a' magyar papság jelen esetben is vagy nyilván és loyaltiter megismerte volna a' mea culpát, vagy pedig ő színtén megvallotta volna itt a' haza előtt, hogy a' pápától nem mer polgári törvényünk szabta uton járni, a' helyett hogy itt finomságokkal, mert sophismának nem merem nevezni, azt akarja mutogatni, hogy törvényt nem sértett. Egy m. gr. azt állítja, hogy mit a' KK. és RR. felirásjavaslatukban emlegetnek, az már mult országgyűlésen is mind megozafoltattott, 's azt is tagadja, hogy az áldás meg nem adatása miatt ingerültség volna a' házabán, vagy ha van is valami, az nem egyéb mint a' megyei termékből eredetnek némi mesterséges maradványa, a' m. grófszerint a' hierarchia és vallás közt szintugy nincs különbség mint a' fejedelem és kormány közt, továbbá azt sem hiszi, hogy ő és a' hozzá hasonlók fractio volnának és a' nemzetnek szegülne akkor ellen, midőn meggyőződését mint törvényhozó kimondja; mert meggyőződését mindenkinek tisztelni kell. Illy szempontból indulva tagadja, hogy a' kath. papotáldásra lehetne szorítani 's az áldásra szorítás iránt illyen dilemmát állít fel: vagy meggyőződése ellen van a' kath. papnak a' v. ház. megáldani, v. nincs: ha meggyőződése ellen van, akkor a' lelkiüsméret szabadságának tisztelete soha sem engedheti meg a' törvényhozásnak az erőtetést; ha pedig nincs meggyőződése ellen, akkor valószagos komédia-játszásra kényszeritenők a' vallás szolgálit, mi a' törvényhozási tekintély megalacsonyittatásával történhetnék. A' KK. és RR. azon kívánatára, miszerint a' ki hivatalának törvényszabta kötelességit meggyőződésével egyeztetni nem tudja, arról lelépjen, azt válaszolja, hogy ezen észrevétel oda vág, mintha valaki azt mondaná: a' kat. gondolkodásu pap lépjen le, hogy helyébe nem kath. gondolkodásu tétessék. A' szólt gr. szinte mint az utána köv. báró az első napi főisp. indítványhoz járult. Most a' volt rozsnyai püspök emelt szót önigazolására. Ezután egy m. gróf a' hosszas tanácskozás folytatásban beszédére vonatkozott mondatokat bonczkése alá vevén, azzal akarta végezni beszédét: hogy kérdésbe tevé: ha vajjon azok, kik a' kormánynak szorgalmasan megadják a' magáét, megadják e' viszont a' nemzetnek is, a' mi a' nemzeté? e' kérdése azonban a' baloldalon ugy értetett, mintha a' szólt gróf egyenesen 's kereken tagadta volna, hogy a' nemzetnek az illetők részéről megadatnék a' magáé, minek következtében azok, kik magokat érintve gondolák, heves mozgásba jöven, a' szólt mintegy feleletre vonatni kívánólag léptek fel; de nádor ő fens. legmagasb lélek-nyugalommal figyelmezteté a' szólt szavai megmagyarázására, mit is ez azonnal teljesite, nyilatkozván, mikép ő nem felett arra: ha vajjon a' magáét sértettnek vélt fél megadta-e a' nemzetnek a' mi a' nemzeté, hanem csak kérdésbe tevé: ha vajjon a' nemzetnek megadta-e mindig és megadta-e most is, mi a' nemzeté? erre mond szólt, én nem felelek, feleljen a' nemzet és utókor. E' beszédre válaszólag egy gróf annyira hevült, miszerint nemcsak

a' szólt grófszemélye, hanem az általa védett ügy ellen is egész szenvedélylyel fordult, hogy a' protestánsok zaklatása miatt 4 millió türelmét vesztett katholicusra is hivatkozott. De nádor ő fens. figyelmezteté a' heveskedett gróft, mikép a' tanácskozás nyugalmas teréről el hagyta magát ragadtatni. Az ország primása beszéde után felszólt grófok által még folyvást történetek hivatkozások a' nemzeti tartozásra. Egy m. gróf többek közt annyit mondott, mikép a' nemzet iránti kötelességei teljesítését illetőleg igenis kívánja a' jövőndő itéletét 's pedig meggyőződésének egész szilárdaságával, annyit azonban általánosságban szólván megjegyez, mikép a' nemzet nevében történt még minden olly tulságos lépés, melynek eredménye épen a' nemzet romlását eszközözl. Vakon nem hódolok mond a' szólt a' közvéleménynek, de hiszem, hogy mi valódi közvélemény, az csakugyan kivija magát; egyébiránt lehet idő, midőn a' nemzet épen azoknak fogja köszönni jóllétét, kiknek elg bátorságuk volt egykor az ugynevezett közvéleménynek ellenszegülni. Egy más gróf ugy nyilatkozott, miszerint ő azon kérdés által: megadják e' m. gróf a' nemzetnek a' mivel tartoznak, magáét érintve teljességgel nem érzi 's megjegyzi, hogy miként ő felteszi e' haza polgáraitól a' nemzet jóllétének előmozdítására törekvés, szintugy megvárja a' haza polgáraitól, hogy róla ennyi viszont föltéessék. Azt hiszem, hogy a' nemzetnek polg. törvényeket hozni van joga, de az egyházi dolgokba nem avatkozhatik, 's e' hitemet bátran kimondom, sem a' jövőndő, sem a' jelenkor itéletétől nem rémulök, mert meggyőződésem szerint kívánok nemzetemnek használni, habár ez nem tetszenék is az ugy nevezett közvélemény organuminak. Egy főisp. gr. megmutogatván, hogy itt czuttal nem egyházi vagy lelki dolgokba avatkozásról van szó, hanem annak megítéléséről, mennyiben sértette meg az ország első statusa, a' clerus a' polg. törvényeket, mely sérelmet nem mint aggodalmat, hanem mint valóságos sérelmet kíván a' kir. trónhoz juttatni, mert máskor is történt már az, hogy az aggodalom amnestia utján igenis elenyésztetett, de a' sérelem orvoslatlan maradt s maig is sürgettetik forgattatik a' két tábla közt (értvén a' szólt szabadsági sérelmet) 's nem a' protestánsok védelmére kívánja az okozott sérelmet orvosoltatni, hanem mint kath. érzi magát sértettnek, midőn azon hitsorsosait, kik lelkek vonzalmát követve protestáns egyeddél lépének házassági szövetségre, isten és természet elleni bűnnek hallja bélyegzetni; kérdi tovább: ha vajjon a' clerus elfogad-e mindent, mire ő fels. placetumát nyomja? ha nem fogad el, ugy a' brevét sem lett volna kénytelen elfogadni 's így a' placetummal magáét nem igazolhatja, ha pedig elfogad, akkor ám lássa! Végre azt mutogatta, hogy miután 52 vgyéből alig van 3-4, mely sérelmet nem látna a' v. házassági áldás-megtagadásban, 's a' főrendi táblánál is — a' clerust mint vádlott felet külön gondolván, a' világiak többsége az áldás megtagadásban való li sérelmet lát, látnivaló. mikép azokat illeti a' fractionevezet, kik sérelmet nem akarnak látni ott, hol valóságos sérelem van. Erre nádor ő fens. megjegyzé hogy a' tanácskozásai műszavak t. i. többség és kisebbség mellett maradjanak a' m. főrk. Egy főispán ismét annak mutogatásához fogott, hogy az 1791:26: tcz ezen szavait: Coram parcho soha sem értették igit benedicente parcho sem a' törvényhozás, sem a' katholicus egyház, sem a' törvényhatóságok; annál fogvást az áldás megtagadásal törvénysértés nem követtethetett. Így állván a' dolog, ingerültség nem lehet, 's ha van, az vagy megyei heves kifakadások eredménye, vagy hitébredés jele, ha ez utóbbi jellemét viseli az ingerültség, akkor a' papságnak csak di-

csőségre válik a körlevelek kibocsátása. 'sa't. Ezután egymásik nm. egyházi főnök emelt szót, beszéde töredékei ezek: a' kath. egyház a' lelkiükben senkinek befo-lyást nem engedhet. Mit ő szentsége a' pápa az egész világon létező minden püspökkel együtt felállit, attól, ha katholicusok akarnak maradni, sem egy sem más és így Magyarországi püspökei sem szakadhatnak el. A' kedélyek ingerültsége valódi nem áll 's ezt 400 ezer kath. és 300 ezer protestáns nevében mondhatnám. Felin-gerlés származhatott volna onnan, hogy némely megyék szolgabíróik által templom előtt összecsofult nép e-lőtt olvastatták fel a' főpásztori körleveleket kárhóztató határozatokat, de a' nép meghallgatván a' szolgabíró-t, oszondosan bevonult a' templomba, és imádkozott azok-ért, kik a' kath. vallás olvei fenntartása mellett buzogva készek valának magokat mindennemű méltatlanságnak kitenni. A' turbuzgóság reactiora adalkalmat, így egy gróf minapi dühös beszéde is csak javára szolgál a' ka-tholicusoknak, kiknek jaj volna, ha ama gróf találna fe-jöklenni, mert jobb sors aligha várakoznék rájuk, mint a' millyen volt azon népé, mellynek nyakát Nero egy vá-gással kívánta volna leszeletni. A' porosz machinatiók-nak dicső kimenete lett a' katholicusokra nézve, mert ott a' katholicusok abban, miért mi itt gunyoltatunk, ko-zott fogva, diadalmasan legyőztek minden machinatiót. Azon szent és nagy férfit, kinek dicsősége kiterjed az egész világra, kit a' most uralkodó porosz király ártat-lannak nyilvánított 's kinek neve hallására fejet hajt minden buzgó katholicus, azt mondom — minap egy névszerinti katholicus beszédeben Herostratushoz merte hasonlítani, de ezélja nem sikerült, mert ez által csak magára nyomá a' bélyeget (nagy zugás mindenfelől; ná-dor ő fens. a' személyeskedésre bocsátkozástul tartó-zkodásra figyelmeztető a' szót) (mire válaszóla az intett, hogy ő erre a' minapi személyeskedések által hivatott fel). Továbbá így folytatá 's illetőleg végzé beszédét: azt gondolom, tán legidősb tagja vagyok e' táblának, 's a' természet törvénye szerint maholnap sirba kell szá-lanom, annyit azonban érzek, hogy semittthon, sem kül-földön hazám gyalázatára nem voltam, de azt még utól-só vonaglásim közt halálos ágyamon sem engedhetem, hogy ama dicső bajnoka a' kath. szentegyháznak, kinek én barátságával dicsekhelem, Herostratusféle emberek sorába rángattassék. Alig végezte beszédét ő exca, mi-dőn az általa érintett — gróf szinte jajt kiáltott azon ka-tholicusoknak, kiknek olly fejük van, ki azt tanítja, hogy isten és természet elleni bün a' v. házasság 's a' t. Ez-után 3 zászlós nyilatkozott a' főisp. indítvány mellett, egy gróf pedig számos pápai visszaélésről szóló adatokat hordván fel, kérdezte: vajjon a' magyar papság, ha ismét egy Borgia találna pápai székbe ülni, elfogadná-e vakon minden rendeleteit. Most azon gróf szólt meg, kihez a' nemzetnek tartozó kötelesség iránti kérdés leg-inkább irányoztatott; beszédtöredékei imezok: üdvös törvényaz, mellynek szelleme a' nemzet valódi javával megogyozik, de azt nem tarthatom a' nemzet javának, hogy legszentebb jogában megtámadassék; ne követel-jünk olly intézkedést, melly a' legnagyobb részt sujtja, vigyázzunk, hogy a' vallást más érdeknek alá rendeljük. Ez nem fenyegetés, nem jóslás hanem aggodalom, a' ka-tholicus sem vallásos türelemben sem szoretetben magát senki által felül nem engedi haladtatni, de itt is van ha-tár, mert silány lábon állana a' kath. egyház akkor, ha tagjai védelmére nem lelkesülnének. Igaz, hogy ezt még eddigelő a' katholicusok nem tanusították, hanem ezt csak azon biztosságnak, mondhatnám elbizottságnak kell tulajdonítani, mert még nyomást nem érzettek, de a' mostani megtámadáshoz hasonló próbát sokáig nem áll-hatják ki 's lelkesedésüket önvédelmükre fordítják. Nem akarják a' katholicusok az evangelikusok igaz ügyét el-hagyni 's az ügy pártolásaért nem várnak ők köszönetet, hanem csak vallásukhoz ragaszkodásnak viszonos méltánylását. Mi a' nemzetnek tartozó kötelességet illeti, alkotmányos nemzet ki van előgitve akkor, ha minden polgár a' törvényeknek eleget tesz, már hogy ezen elég-tételt ki millyen szempontból tekintti, azon nem aggodom, annyit azonban hiszek, hogy az utókor tettemre gyarló-sági bélyeget igen, de rossz szándékot igazságosan nem nyomhatna. Ismételvén még azt, mit a' megyei határozat-nál fogva protest. lelkesz előtt kötött v. házasságokra nézve már egyszer mondott és utána többen újra mon-dottak, azzal végzi beszédét, hogy habár a' mult ország-gyűlésen ő is azok közé tartozott, kik ő fenségét a' ná-dort arra kérték, hogy a' főrendi tábla coordinatiójá-t felhagyni méltóztatnék, most azonban kénytelen elismer-ni, mikép az elnöki helyzet is annyira megsulyosult, hogy ha a' főrdi tábla egyik része kifakadással tovább is vissza fogna élni, a' másik rész pedig tovább tenni nem

akarna, a' tábla coordinatiója okvetlen szükségessé válandik. A' esanádi püspök czáfoló 's felvilágosító re-mekbeszédre a' v. házassági 's ezzel rokon ügyekben még visszatérünk.

LXVikorsz. ülés nov. Skán d. e. 10 órákor egyedül a' m. főRknél, nádor ő fensége elnöklele alatt. Az itélőmester folytatólag az 55ik §t felolvastván mellyben az izraelitákról tétetik rendelkezés, egy m. gr. a' horvátországi követnek tegnapi ülésben tett észrevé-tele nyomán a' dispensatióruli rendelkezést ide kívánta tétetni. Majd ismét egy m. gr. a' görög nem egyesül-tekre nézve is, kik ünnepeiket más napokon tartják, mint a' katholicusok, kívánta, hogy e' tekintetben a' m. főRk rendelkezzenek. Egy m. főispán azonban minden vallásuakra nézve általános rendelkezést ajánla tétetni, 's ez fogadtatott el. 56. §. Egy m. grófnak azon in-dítványára, hogy mivel némely rabok nemcsak mester-séggel, hanem más élet nemével is, például irással 'sat. foglalkoznak, itt pedig egyedül mesterségről van szó, tehát arról is tétessék említés, azon felelet adatott, hogy mind az a', mesterség' szó alatt foglaltatik, 's így maradt a' szerkezet. Hasonlóan megmaradtak változás nél-kül az 57. 58. és 59. §§ is. A' 60dik §ra nézve, hol arról tétetik említés, mennyit kapjon a' rab az általa dol-gozott munkabérből, többfelé ágaztak a' m. főRk. véle-ményei. Némelyek nevezetesen azt kívánták, hogy a' szakványak 1/3 része, 's annak, mit a' szakványon fe-lül dolgozik, tiszta haszna egészen a' rabé legyen; má-sok viszont, hogy mind a' szakvány, mind az azonfelül tett munkabérnek 1/4 részét kapja. Az első vélemény-nek pártolói azon okból indultak, hogy dolgoztatásban a' munkára serkentés egyik czél, ez pedig csak úgy ére-tik el, ha az, mit a' rab szakványon felül dolgozik, kívá-tól az ő hasznára történik, minek azon jó oldata is lesz, hogy a' rab kiszabadultakor egy kis tőkepénzzel levén ellátva, nem lesz kénytelen önfentartása végett ismét rossz utra vetemülni, 's hogy ezen szakvány-kiosztást az igazgatóságra lehetne bizoni. A' másik véle-mény pártolói pedig azt állíták, hogy ha nem egyenlőn adatik ki a' rész mind a' szakványból, mind az azonfe-lül tett munkából, akkor az ügytelenebb rab megfosz-tatik a' jövedelemtől 's a' büntetésbeni egyenlőség meg-zavartatnék. Egy m. gróf azon ellenvetéssel állott elő, ha, ugymond, az 1/3 részt 1/4 részre tesszük, akkor a' börtönköltés kevesebb, 's ez által a' békés polgárok ká-rosulnak, mert majd nekik kell azon veszteséget pó-tolniok, annál fogva az 1/3 részt pártolja, mire egy m. gr. által azon feleletadatott, hogy a' békés polgárok örö-mest megfizetik ezen csekélységet, csakhogy a' kiszaba-dult rab nekik kárt ne tegyen. Nádor ő fensége ezen utó-bbi vélemény szerinti módosítást mondá ki határozatul. Azonban egy m. báró 's főispán felá lván, indítványozá, hogy a' szabad vagy önkéntes munkából fele adassék a' rabnak; mert, ugymond, ismeri nemzetünknek indolen-tiára hajló jellemét, ha az önként-s munkából a' rabok csak olly kis részt kapnak, bizonyosan nem fognak dol-gozni. Továbbá mondatott még, hogy azt sem kell fe-gledni, miszerint itt próba fog tétetni, 's hogy végre leg-több rab ollyan lesz, kik mesterséget nem tudván leg-inkább pamutzövéssel fognak foglalkodni, mellyel e-gész éven át 40 pfnál többet nem kereshetnek, minek pedig 1/4 része nagyon csekély összeg. Bár az ellen-kező véleményben levőktől előadatott, hogy ha minde-nyikben igen szép volna, majd sok ember kényelmesebb-nek találván a' börtönben, mint kül, a' helyzetet, becsu-ka-tja magát, hogy továbbá mentül nagyobb a' dividend (osztalék) annál több azok a' henyéségre, 's hogy végre, ha egyik rabnak felét adjuk, annak mit keres, a' másik-nak pedig 1/4 részét, mint például a' szakványból, így majd az egyenlőség megszűnik: mindazáltal az önkén-tes munkabér felo. határozatott a' rabnak adatni Ugyan-csak ezen §ból a' szakvány' szó kihagyatott. 61. §. ma-rad. 62. §. Ezen §ra nézve egy főpát azon megjegyzést tette, hogy itt azon rabokról, kik olvasni nem tudnak, intézkedés nincs tété, a' felett kéri rólok azon rendelést tétetni, hogy az illy rabokat a' lelkipásztorok vasárnap ünnepeken meglátogatván, oktassák 's vigasztalják. Mi-nyire feleletül adatván, hogy erről másutt lesz rendelkezés, a' szerkezet meghagyatott. 63. §. Ezen §ban a' IIik fe-jezet 18dik §ra hivatkozás levén, az itélőmester an-jezet olvasására tért vissza. Ezután ismét folytatá a' 64ik §t, melly megmaradt. 65. §. Az első sorban a' vagy' helyett 'és' tétetett. 66. §. Egy ifju báró, a' halálos' szó helyett 'súlyos' t kívánt tétetni; mert ugymond a' rab-nak rosszul fog esni, ha megtudja előre, hogy betegsége halálos. Azonban a' többség a' szerkezetet meghagyat-ti kívánta. 67 és 68. §§ok megmaradtak. Ezután ité-

lőmester a' IIik fejezet 19. 20. 21. §§szait olvasá fel, mellyek szerkezete meghagyatott. Azután olvasta ismét a' 69ik §t, melly maradt. 3ik szakasz. 70. §. egy fő-pát indítványozá a' börtöni bizonyítványból az elkövetett bünök kihagyatását; mert ennek úgy mond a' rabra néz-ve káros következcseilehetnek; de feleletül adatott, hogy a' társaság javát egyes emberének nem áldozhatni fel, már pedig az kívánja azok behagyatását, így a' szerke-zetnek maradni kell annál inkább, mert ha a' rab elkö-vetett büne elhallgattatnék a' bizonyítványban, könnyen bünösebbnek tarthatnák, mint a' millyen valósággal volt a' már meglakolt rab, és így a' szerkezet csaku-gyan megmaradt. IIik fejezet 22. § egy m. báró 's fő-ispán indítványozá, hogy az olly rabnak, ki semmit sem kereshetett, legalább 3 napi utraváló költség adassék, melly költséget aztán a' kiszabadult rab, ha valami va-gyonnal bírna otthon, tartozzék a' statusnak megtéríte-ni. Ezen indítványra azon megjegyzés tétetett, hogy a' magányrendszerrel nem lehet olly eset, hogy a' rab ma-gának pénzt nem kereshetne, mert ha önkéntesen nem akar félféig dolgozni, akkor már az igazgatóság szak-ványa kényszerithetné. Ezen megjegyzésre feleletül a-datott, hogy lehet eset, midőn nem kereshet, például ha egész fogsága idejét betegséggel töltötte, hogy továbbá azon rabokat, kikkel az önkéntes munkára nézve próba tétetni kívántatik, szakványra nem kényszerithetni, mert így a' próba czélja el nem éretnék, 's így az indítvány el-fogadtatott 23. 24. §§szok maradtak. 25. §. A' 'pénz' szó helyett, vagyon' tétetni ajánlatott, mi el is fogadta-tott. 26—30. §§szok megmaradtak. Vldik fejezet 82. 83. 84. §§szok maradtak. 85. §. Egy m. gr. keveslé a' hetenként kétszeri sétálást, 's legalább minden nap, mikor jó idő van, egy fél órai sétát kívánt engedni. Ezen indítványtétel alkalmával vitatás alá került, hogy mily-lyen sétatér építtessék. Egy m. báró előadá, hogy 3féle van szokásban, u. m. a' fladelfiai, a' Juliusé és Craufordé vagyis sugáros. Szóló legjobbnak mondá véleménye szerint a' Juliusét, 's ha ez elfogadtatnék, ő mindennap legalább egy félórát kíván a' sétára engedtetni. Egy fia-tal gr. azon sétatért kíváná, melly legkevesebbe kerül, 's hetenként 3szori sétát engedtetni. Erre megjegyezte-tett, hogy a' mintabörtönnél annyira a' gazdálkodást te-kinteni nem lehet, nemis kell; nádor ő fensége pedig kijelenté, hogy ollyat kell építeni, melly a' börtön-rendszerrel megegyezik, nehogy általa a' már megállapi-tott rendszer felforgattassék 's e' nyilatkozatban a' m. főRk megnyugodtak. Iik szakasz. 86. §. marad. VIIk fejezet 87—94. §§szok megmaradtak. 95. §ban fe-gyelmi büntetésül rendelt hosszas elzárás ellen sötét, magánykamrába' szó emeltetett, azonokbul, hogy ez a' rabra nézve veszélyes lehetne, mert szemé világát is könnyen elveszthetné. Országbíró ő exca erre meg-jegyzé: hogy mivel botot nem használhatni, azért nyult az orsz. választmány ezen kemény szabályhoz. Ajánlat-tott némelyek által ezen büntetés helyett a' kurta vas 'sat. Azonban egy m. grófnak azon megjegyzésére, hogy ő ezen esetekben a' rabot úgy tekintvén mint ka-tonát, ha katonaságnála fegyelem elleni vétek kemé-nyen, sőt halállal is büntetetik, miért ne lehetne itt is a' rabot, ha felügyelője ellen kezét fölemeli, keményen büntetni? ezen §. szerkezete meghagyatott. 96. §. Itt az elsőkezési készületekről levén szó, azon indítvány tété-tett, hogy nem a' rabokat, hanem inkább az örökkel-leno büntetni; mert egy jól rendezett magánybörtönnél ha az örök kötelességeiket teljesíték, a' rabnak nincs alkalmá az itt kitélt vétek elkövetésére. Erre azonban az adatván feleletül, hogy a' vesztegetés utja sok bar-előtt nyitva lehet, a' s. szerkezete meghagyatott. 97. §. Ezen §ban azon kitélt: „olly eszközök is használtas sanak, mellyek által a' nem ártathatás helyzetébe tétesse-nek“ egy m. báró 's főispán circumscribáltatni 's egy-szersmind ezen szavak után: „az ovó eszközökön kívül, mellyek a' büntető törvénykönyvben megemlítettnek“ a' kurta vas' 'sat szokat is oda kívánta tétetni, de in-dítványa el nem fogadtatott. A' 98—108ig levő §§. változtatás nélkül meghagyattak. Ezután nádor ő cs. kir. főhge kijelentvén, hogy jövő ülésben a' Xik fejezet fog olvastatni, az ülést d. u. 1 órákor eloszlatta.

LXVI dik orsz. ülés nov. 9én d. e. 10 órá- kor, egyedül a' m. főRknél, nádor ő fensége el- nöklele alatt. Olvastatván a' Xik fejezet 149. §. melly- ben a' börtönbéli személyzet számláltatik el, egy m. gr. azon észrevételt tette reá, hogy a' személyzet közt fűtő- ket nem lát, pedig azokról is kellene itt szót tenni. Ezen észrevételre azon megjegyzés tétetvén, hogy előbb azt kellene elhatározni, hogy millyen lesz a' fűtés 's hogy legjobb lenne ezt akkor, mikor az építésről lesz szó, meg- említeni, közhelyesléssel akkorra halasztatott. 150. §.

Megmaradt. Xlik fejezet. 151. §. Egy m. báró 's főisp. indítványozá, hogy, mivel a' mintabörtön-költséget a' kincstár fogja viselni, a' személyzet-kinevezést ő felségére kell bízni, 's aztán ő felsége a' helytartó-tanácsot bizthatná meg a' subalternus tisztek kinevezésire 's ez indítvány köz helybenhagyást nyert. 152. §. Itt a' kinevezendő személyek ajánlásáról levén szó, ha ő fels. nevezendi ki a' börtöni személyzetet, ezen §-sznak mint fölöslegnek kihagyatása indítványoztatott. Noha mondatott, hogy a' kinevezési joggal ezen ajánlás nem ellenkezik: de még is szükségtelenné itéltetett ezt törvény be igtatni, 's annál fogva kihagyatott, így a' 153. §. is. 154. §. Marad. 155. §. Ezen §-ból ezen szó „tollvivőt“ kihagyatni határozatott, mert azt is ő felsége fogja kinevezni. 156. §. Egy m. báró azon észrevételt tévé ezen §-ra, hogy midőn a' főigazgatónak felfüggesztési jog adatik, helyettesítési jog is adassék, mi helyesléssel elfogadtatott. 157. §. Marad. XII. fejezet. 158. §. Felolvastatása után egy m. báró 's főisp. indítványozá ezen egész fejezetnek kihagyatását; mert ugymond a' fizetési összeg meghatározásának attól kell függni, ki nevezi 's fizeti a' személyzetet. Ugy de itt mind kettőt ő felsége fogja tenni és így a' fizetés meghatározásának tőle kell függeni. Ezen indítványnak kétféle módosítása ajánlatott. Egyik egy m. gr. által, hogy a' t. RR-vel egy alternatíva közöltessék, hogy ha ő fels. elvállalja a' fizetést, ő határozza meg, ha pedig nekünk kell viselni a' költségeket, akkor elhatározása mitőlünk függjön, 's addig ezen fejezet tárgyalatása fűggesztessék föl. Ezen indítvány pártolói felhozák, hogy ha ezt nem tesszük, megsértjük a' következetességet, a' mennyiben t. i. ő fels. fizessen, 's mi határozzuk meg a' summát, hogy továbbá mond egy szónok, nem akar oly törvényt, mely bizonyos esetben kötelező. bizonyos esetben pedig, nem, mint ezen törvényjavaslat, hogy még kérdésben van, miszerint ha ő fels. el nem fogadná a' fizetést, mi elvállaljuk-e 's itt mellesleg egy nagy kérdést nem volna jó eldönteni; mert tudnivaló, hogy ha mi elvállaljuk is a' mintabörtön-költségviselést, azon kérdés leend megfontolandó: magunk akarunk-e fizetni, vagy pedig csak az adózók által kívánjuk a' fizetést teljesíteni, hogy végre attól félhetni, miszerint ezen nagy fizetés majd a' ker. börtönökre is alkalmaztatni fog. Második indítvány, melyet egy ifj. báró tett, az volt: hogy most vegyük ezen személyzet fizetését tárgyalás alá, mert az még remény, hogy ő fels. el fogja vállalni a' költséget, hogy a' következetességet nem sértjük ezen tett által, mivel ugy az építés meghatározásakor is sértenők, 's ott sem lehetne meghatározunk aztán, ha ő felsége a' kincstárból fogja is fizetni, azt csakugyan ki kell a' nemzetnek pótolni, azért szükség különösen a' törvényben róla említést tenni; hogy a' fizetés mennyisége a' rangot is meghatározza, azonban e' törvényjavaslat nem az által lesz kötelező, elvállalja-e ő felsége a' fizetést vagy nem, hanem reá adja-e sanctióját vagy nem? hogy végre ha mindig csak a' mintabörtön állana fel, ez mind más lehetne, de még most van a' nemzetnek reménye, hogy idővel a' még hátralevő 9 kerületi börtön is fel fog állíthatni. Egy m. báró 's főisp. pedig kijelenté, hogy alternatívát a' RR-hez átküldeni nem szeretne, hanem tárgyaljuk most, 's ránk nézve legyen kötelező erejű. A' többség az alternatívához 's a' mostani tárgyalatáshoz hajolván, nádor ő fens. oly értelemben mondá ki a' határozatot, hogy általánosan ki kell jelenteni, mikép a' m. főRK a' fizetés ezen meghatározásához nem ragaszkodnak, ha ő felsége a' fizetést elvállalja. 159. §. Marad. 160. §. Egy m. báró keveselven a' női felügyelőné fizetését, azt az aligazgatóval egyenlővé kívánta tétetni, mit egy m. gr. azon szempontból pártolt, hogy a' magyar törvényhozás a' nőnemnek mindig pártolója volt. De ellenvetelvén, hogy különben is kevés a' nőrabok száma, hogy a' nőnem takarékosb 's kevesebb beéri, a' szerkezet meghagyatott. 161. §. Marad. 162. §. A' tollvivőnek, mivel a' börtönépületben bent kell laknia, terjedelmesebb lak adati határozatott. 163. §. Az irnokfizetést egy m. gr. nagyobbítani kívánta, de nem pártoltatott. 164. §. Az 500 rabnak rendelt 10 lelkész keveseltetett, 's indítványba tétetett, hogy minden 25 vagy 30 rabnak egy lelkész adassék, 's hogy a' lelkészek közt egy főfelügyelő, ki a' többi kötelezése hű teljesítésire jserkentse, rendeltessék, okáulezen indítványnak felhozatott, hogy a' m. főRK rabjavításra nézve a' lelkészekben igen nagy bizalmat helyeznek, hogy itt a' mintabörtönél e' tekintetben is próba tétetik, 's gazdálkodásra felettébb ügyelni nem lehet, hogy reménylenünk kell, miszerint azon korra, midőn a' mintabörtön-neli próbaidő kitelik, raboktató egyesületek hazánkban

is, mint más országokban keletkezni fognak, hogy végre 10 lelkész levén, ha a' lelkész mindennap 6 órát fordítana is oktatásra, egy egy rabnak 4 nap alatt nem adhat többet egy óránál, már pedig egy megrogzott gonosztevőtennyi idő alatt megjavítani nem lehet, 's ezen okoknál fogva minden 25 rabnak egy lelkész adati határozatott. Ezen lelkészekre felügyelést némelyek a' főigazgatóra, mások pedig a' lelkészek közül választandó előjáróra kívánták bízni, 's ez utóbbi vélemény fogadtatott el, azon hozzáadással, hogy a' lelkészi dolgokat illetőleg a' lelkészek saját főnökeik, a' börtöni rendtartásra nézve a' börtönigazgató alatt legyenek. A' lelkészek számát szaporítani kívánó indítványra még egy m. gróf megjegyzé: miszerint ő azt szaporítani nem kívánja, mert tapasztalás mutatja, hogy a' lelkészek szaporitása a' moralitást soha nem mozdította elő 's hogy szülő inkább kíváná a' lelkészek fizetését nevelni hogy jeles egyedek szereztethessenek. Indítványoztatott még a' lelkészekre nézve, hogy minden felekezetbeliek közül egy plebánus legyen, a' többi pedig csak káplán, 's hogy ez utóbbiak kevesebb fizetést huzzanak, de egyik sem fogadtatott el. Egy m. gr. pedig azon észrevételt tévé, hogy ha valamely vallásfelekezetbeli rabok száma szaporodik vagy kevesbedik, mimódon lehetesen ahozképest a' lelkészek számát elintézni? Erre feleletül adatott, hogy ezt az igazgatóságra kell bízni, ki a' nyelvre nézve is ügyelettelleend, hogy itt most próba tétetik, majd már kész lesz az, ha a' kerületi börtönök felállíthatni fognak. 165. §. Egy m. b. a' következő három §-szra nézve, hol a' lelkészek, orvosok és sebészek lakásáról van szó, azt kívánta, miszerint tételessék ezen törvényjavaslatba, hogy ezeknek együtt kelljen lakniok, mert így a' költség kevesebb lenne. Egy egyházi főhivatalnok pedig azt indítványozá, hogy lelkészekről szerzetesek, még pedig kapuczinusok használtassanak, kik erre különben is készek, 's hogy így kevesebbe is kerülne: de nádor ő fensége kijelentvén, miszerint a' raboknak nemcsak vallásos, hanem erkölcsi oktatásukról is kell gondoskodni 's hogy majd jövődben ez ajánlatra tekintettel lehetni, a' szerkezet meghagyatott. 166. §. Marad. 167. §. Itt az orvosokról és sebészekről levén szó, ezeknek köteleességük tétetni indítványoztatott, hogy mindig a' városban tartózkodjanak, vagy ha elutaznak, magok helyett tisztársaikat okvetlen helyettesítsék: de feleletül adatván, hogy erről másutt van rendelkezés, a' §. módosítás nélkül meghagyatott 168. 169. 170. marad, hasonlóan a' 171. 172. 173. a' RR által tett szerkezet szerint. 174. §. is kimaradt. Itt uj fejezet következvén, nádor ő fens. a' gyűlést d. u. 1/2 2re elosztatta.

LXVIII. orsz. ülés novemb. 10ikén. d. e.

10 órákor egyedül a' m. főRR-nél, nádor ő fens. elnökelete alatt. Folytatván a' bünt. törvénykönyv börtönrendszerről szóló részének olvastatása, a' mai ülésben köv. §-ra tétetett a' m. főRK által észrevétel. XIIIik fejezet 180. §. A' mintabörtönhöz képest módosítottak. 183. §. Ezen §-ban a' bíróság kompetenciája (illetősége) praecoccupálva levén, egy m. b. 's főisp. ezen kérdés addigiani felfüggesztését kívánta, mig iránta a' m. főRK a' t. KK. és RR-vel tisztában nem lesznek. 186. §. Ezen §-ra nézve indítványozta egy m. gr. hogy itten ki kell mondani, mikép az igazgató a' rabok egy részét szakvány mellett, másikat pedig szakvány nélkül dolgoztassa. Egy másik m. gr. ezen indítványt azon módosítással pártolá, hogy ez ne az igazgatóra bizassék, hanem itten határozassék el, hogy az 500 rabnak fele szakvány mellett, másik fele pedig szakvány nélkül dolgozzék; noha egy m. gr. ellenveté, hogy csak kevés rab lesz olyan, kik a' munkát önként elvállalják, és ha oly nagy résznek engedjük meg az önkéntes munkát, majd kevesebb lesz a' börtönjövendelme. E' felett kevés kivételt kellene tenni: még is az e' öbbi indítvány fogadtatott el. 190. §. Egy m. gr. nem pártolá, hogy a' rab elszöktéből származó költséget az igazgató viselje s maga menjen utána, hanem kívánta, hogy ez a' hatóság befolyásával történjék, de kívánsága pártoltatást nem nyert. 204. §. A' „biztos helyre“ kitétel kihagyatni, 's a' rabok pénze, mivel már több helyen vannak takarékpénztárak, azokba tétetni indítv. tolt. Egy m. gr. pedig azt monda, hogy ha a' „biztos helyre“ kitétel helybenhagyatik is, legalább oda tétessék, hogy váltókra. Azonban a' többség a' szerkezetet megtartatni kívánta. Xlik fejezet 143. §. melyre hivatkozás törtévéen olvasására az ítélőmester visszatért. Ezen §-ban a' rabok munkájának az igazgató által bérbeadhatásáról levén szó, az nem helyeseltetett, 's ezen § kihagyatott. Így történt a' 207. 208 és 209ik §-kal is, ámbár a' hasznabérbe adásra

nézve azon észrevétel tétetett, hogy ez a' nyilványosság kedvéért van a' törv. javaslatba téve, vagy talán inkább azt kellene itt kimondani, hogy a' készitendő v. kész munka fog bérbe kiadatni. 211. §. Egy m. b. ezen §-ra nézve megjegyzé, hogy itt csak a' munka kivetésének aránya van az igazgató meghagyva, de hozzá kellene még tenni, hogy az igazgató, mennyire csak lehet, a' raboknak oly munkát adjon, mellyel kiszabadultok után is élelmüket kereshessék 's ezen indítvány helyesléssel fogadtatott el. 212. §. Itt a' rabok felneveléséről, fűtésről, világításról levén szó, egy m. báró az élelmezésnek árcsökkentés utján beszerzését, melyet a' rabokra nézve külföldön is veszélyesnek tapasztaltak, ellenzé, mert bár az igazgató felügyelésre meg van is bízva, de a' sok felügyelés practice igen nehéz, 's inkább maradjon a' hasznabérbe kiadás a' fűtésre, világításra nézve, de ezen indítvány nem pártoltatott. 213. §. kimarad. 217. §. Egy m. gr. kívánta, hogy ha a' hasznabérle a' kitétt időre szerződésének eleget nem tesz, az igazgató mással léphessen szerződésre. Egy főhivatalnok a' házigazdálkodást igen költségesnek 's olyannak tartva, hol szoros ellenőrséget nem gyakorolhatni, a' naturáléknak árcsökkentési uton beszerzését indítványozá. Noha egy m. gr. azon ellenvetést tévé, hogy itt nem kell feledni, miszerint próba fog tétetni 's azért a' gazdálkodásra szerföltött ügyelni nem lehet: mindazáltal a' többség az árcsökkentést fogadta el. Indítványoztatott azonban, hogy a' főzést börtöni szakács tegye, 's egy szakács bent az épületben lakjék. Ezen indítvány is pártoltatást nyert. 220. §. Ezen §-ból a' „nem remélve“ záradék (clausula) kihagyatása, mint mely a' törvényben szokatlan kitétel, ajánlatott, 's ki is hagyatott. XII fejezet 133. §. melyre mivel hivatkozás történt azért visszatért olvasásban az ítélőmester. Ezen §-ból a' lelkészek a' rabok oktatása iránti utasítás kihagyatott. 134. §. Ezen §-ból is a' főlebbi szerkezet folytatása, mint mely a' 136. §-al is ellenkezésben van, kihagyatni ajánlatott, de el nem fogadtatott. 135. §. Itt arról levén szó, hogy a' rabnak küldött levelek az igazgatónál felbontatlanul maradjanak, egy m. gr. azon indítványt tévé, hogy mivel lehetnek a' levelekben ollyasok, miket a' rabnak okvetlen tudtára kell adni, azokat pedig levélfelbontás nélkül nem tudhatni, tohát az illy levelek felbontására az igazgatónak hatalmat kellene adni. Hogy pedig csakugyan az igazgató nem tudhatja, mi legyen a' levélben, kiteszik, mond szóló, a' következő 136. §-ból, mely felolvastatván, azon oknál fogva, hogy a' rabnak hozzátartozói fogják tudni, mi van a' levélben, 's arról az igazgatót egy más levélben tudósíthatják, 's hogy a' törvény kihirdetettvén mindenki fogja tudni hogy magának a' rabnak közvetlen levelet küldeni nem lehet, a' szerkezet meghagyatott. 138. §. Egy nm. püspök a' szertartásokat, mikről ezen §-ban szó van, a' lelkészekre bízni 's innen kihagyatni kívánta, mi el is fogadtatott. Itt azonban végrendeletéről is levén szó, mivel a' 138. §. szerkezte nem világos, kérdésbe tétetett, hogy a' rabok végrendeletei kik előtt költessenek? Némelyek elégnek tarták egy hatósági személy 's az igazgatóságból két embernek jelenléteben költetését; mert ugymond, a' törvényes öt személyt mindenkor egyszerre előkapni nem lehetne, 's majd sokan levén akkor a' rabnak különben is szűk szobájában, a' magánybörtönzés által célzél könnyen veszélyeztetnék; mások pedig a' törvényes 5 személy jelenlétében tétetni kívánták, de a' többség az előbbi véleményt fogadta el, még pedig azon hozzáadással, hogy az illyen 3 személy előtt tett végintézet, ha a' végrendelező rab nem halna meg, 's vissza nem huzná, miként a' harcmezőn tett végintézet, érvényes legyen 's ez a' törvényjavaslatba tétessék. 140. §. a' meghalt rab kiterítettésének ideje a' h. tan. mostani rendeletéhez képest 24 órától 48 órára tétetett. 237. §. Ezen §-ól mellynek olvasására az ítélőmester ismét visszatért, ezen kitétel: „az illető hatóság küldötti előtt“ kihagyatott. Egy m. püspök pedig ezen szót: „szellemében“, mivel majd minden ember előtt más más szellem van a' törvénynek, kihagyatni akarta, de nem fogadtatott el. 236. §. Itt a' 21 napi utaztatási engedelem a' főigazgatóra keveseltetett; de nádor ő fens. azon megjegyzésére, hogy a' ki a' hivatal felvállalja, tartsa magát az az illető rendszabásokhoz, különben is ha olly sürgetős leend elutazása, a' hely. tan., mellynek felügyelése alatt leend, engedelmet adhat reá, a' 21 nap meghagyatott. 242. §-ból az idézés kihagyatott. 246. §. egy m. gr. a' pénztárnoknak annyi hatalmat, mennyit ezen §-adatni nem kívánt, de indítványa többséget nem nyert. 250. §. Indítványoztatott, hogy, mivel a' pénztárnoki hivatal ollyan, mellyet betöltetlenül egy nap sem

körszaru száza 23—28 f., tehéné 8—12f., szarvescsé 5—11f., gubaes. új köble 120 fontjával, első. 11—12 f., másod. 9—10f. 30 kr., harmadr. 7f. 30k.—8f. 30k. enyv. asztaloseny finom mázs. 18—19f., középf. 16—17f., olaj, vetett rezepe olajé 12f. 30 k.—13f. tisztítotté 14—14f. 30k., lenmagolajé 16—17f., paprikáé 32f., illyr hamusziré 12 fr., magyar fehéré 10f. 30 kr. 11 fr., kékese 9f. 45 kr.—10 fr. 15 kr., közöns. kéké 9—9f. 30 kr., barackmagé 15—16f., luzerni lóhermagé 20—22 f. 30kr., lenmag pozsonyija 3f., téli vetett rezepe magé 2f. 30—2f. 40kr., vadsáfrány mázs. 20—26 f., gyapju, egyynyiretű legf. 98—105 f., finomé 63—35 fr., középf. 40—61 fr., közöns. 32—38 fr., kétynyiretű téli finomé 54—60f., középf. 42—50f., közöns. 32—10 f., kétynyir, nyári finomé 55—63f., középf. 42—50 fr., közöns. 32—10f., báránygyapjué 40—140 for., bőrül nyírotté 50—100 for., timárgyapjué 25—47f., erdélyi zigaráé 42—45 f., bányági kézzel mosotté 32—35 font, usztatotté 31—32 fr., kézzel mosott magyar juhé 27—28f., usztatotté 25—25f., feketeé 20—22 fr., vajé 30—36f., zsiré 17—18f. 24 kr., selavóniai nyers selyem futja 12 fr., szappan, szegedi mázs. 11f. 36k.—14f. 12kr. finom sziksoé 10—11f. közöns. 5—9 fr., dohány, hegyi 's kerité 5—11f., tiszaivideki első. 10—13 fr., másodr. 6—9 fr., debri első. 17—20 fr., másodr. 10—13fr., harmadr. 7—9f., debreczenié 8—9f., pécsi, elsőren. 9—10 f., harmadr. 4—6 fr., szegedi első. 16—20 fr., másodr. 9—12f., harmadr. 5—7 f., tekeresdohányé 2 f. 45 kr.—3f. 30kr., fagygyu, olvasztatlané 16—16 fr. 30 kr., olvasztotté 19—21f. 12kr., bányági tönlőben 19f. 30k.—20f. 15kr., erdélyié 20f. 48k., havasalföldi átvitelre 18f. 30k.—19f. rozsnyai viaszé 83—86 fr., bor, tokaji asszu átalagja 80—100 f., ménesi akója 20—100 f., budai ó vörösé 3—12 f., újé 2—4 fr., ó fehéré 3f. 30k.—8f. újé 2—3f. 30k., ó kőbányaié 3f. 30k.—10f., újé 2—2f. 30k., hegyi ó fehér és vörösé 4—15 fr., újé 2f. 30k.—11 f., síkföldi fehér és vörösé 1f. 30k.—2f. 30 k., borkó, fehér természetes mázs. 14—16font, vörösé 12fr. 30k.—14f., alcana gyökére 4—6f., aprított szappanfűé 5 f. 30 kr., aszalt szilváé 5f. 30k.—6ft. 3 kr. Pest, nov. 16án 1843. A' polg. szab. kereskedőség által. Aigner Ferencz, első elnök; Mitterdorffer János másod-elnök. — Másod hetében sem javult a' vásár a' kézmű 's gyári cikkekre. Eladó volt elég, de pénzüsség miatt vevő alig. A' közöns. posztó örülhetett türethet keletnek, hazai termékből a' gyapju minden fajából sok ezer mázsányi kelt el, de csak az előbbi vásári áron. A' gubaes vásárelőtti árából 2—2fr. 30 krral csökkent köblinél, ugy a' méz is 2—3 frntig egy egy mázsánál. Hamuszir kevés volt, mint szinte jubbór, a' nyulbort nem igen keresték. A' viasz megtartotta előbbi árát, aszuszilva, fagygyu és mindenféle borkó majd legelenkebb keletű cikkei valának sokadalmunknak. Az apró kereskedést főleg a' több napig szakadt eső rongálta, silányította el.

Pestmegyei közgyűlés. (Folyt.) A' közgyűlés első napján felolvasott főisp. kinevezés által helyettesített tisztviselők névsora következő: Fáy György váosi járásb. lelépett főbíró helyébe Pánczyk Eduárd alsz. bíró, ennek helyébe Martony Ignác eskütt, néhai Beniczky Ágoston alsz. helyébe Fáy Béla alsz., ennek helyébe Pajor Kamill eskütt; végre rendes eskütteké Bicskey Gergely, Szalay, és Simoncsics László nevezettek. — Nov. 15én főtárgy volt az adókievetés kérdése, melly végetta' mult aug. közgyűlésből helységenkénti összeírás rendeltetett; a' megbízott tisztviselők 's nagyobb községekbe rendelt küldöttségek olly jelentéseket adtak be, miszerint az összeírás több akadály miatt mindenütt még nem végeztheték be, névszerint Kecskemét vonakodik roppant pusztabirtokai szerzési árát feloldozni, mihez képest az összeírás akkép rendeltetett sürgöttetni, hogy Jan. végig a' confrontatio meglegyen. Ez okból Jan. 25ére rendkívüli közgyűlés határozatott; a' kecskeméti pusztabirtokokra nézve pedig elrendeltetett, hogy a' város birtokainak ne ugyan czimeit, hanem csupán árait fődözze fel, ha pedig nem akarja: mappáit mutassa elő, ha ezt sem tenné: birtokai az ő rovására méressenek föl. Indítványoztatott, hogy az adókievetésre, miként 1790ig szokásban volt, a' helységek előljáróji hivassanak meg: a' kényszerített megjelenés költségesnek sőt céltalannak is találtván, határozatott, hogy nem hívatnak meg, hanem tetszésük szerint eljöhhetnek és szólhatnak is. Ezután Kecskemét városnak adóbeszedés rendeztetése iránti terve tárgyalatván, elhatározatott, hogy az adóbehajtó számfelveti tanácsnoknak fizetése ne legyen, hanem 1 pt. napdíjt kapjon. Továbbá egy pesti ns kereskedő folyamodása vétetett föl, mellyben előadván, hogy még 1836-ban harminczadelkerülés miatt elkobzott portékáikért a' nm. udv. kamra által József császár rendelete szerint a' portékák kétszeres árában most marasztaltatott el, 's kegyelem útján kívül semmi perorvoslás-módja nincs, a' nm. udv. kancellariához megyei közbenjárást kért; erre őfels.hez felírás határozatott, mellyben ő fels. egyszersmind arra fog kéretni, hogy a' nm. m. kamrát német nyelvnek magyarul fölcserelésére utasítani méltóztassék; követeknek pedig

utasításul adatott, hogy a' kamrai bíraskodást törvény által elintézni iparkodjanak. Más csempészeti tárgy is forga fen, melly azonban a' harminczad által bünsznek nem találtván a' lefoglalt portéka visszaadattott, de a' letartóztatás által okozott kár meg nem térítettett, miuek megnyerhetése végett a' károsultak rendes perutra utasítottak, kik külföldiek lévén, nekik ügyvédi pártfogás is adatott. — Stancsics Mihály népszerű könyveiből 1186 füzetet ajánlott kiosztás végetta' népnek, mi köszönettel vétetvén, a' népnevelési választmányhoz utasított. Ugyszinté Tognio L. prof. ásványvizeinkről irt értekezését tüzkárvallottak számára ajánlá, mi hasonlóan vétetvén, hírlapok útján is közre tétetni határozatott. — Néhány ügyvéd Pesten tiltott hazard játékról bevádoltatván a' tisztí vizsgálat is megtétegett, 's ellent nem állván, hogy csak kis mennyiségre játszanak, ell en ö k t i s z t i k o r e s e t r e n d e l t e t t e t t. — A' megyei tanácssterem a' statusok pénztárából újra ollykép határozatott rendeztetni, hogy a' RR. 's hallgatóság számára fel felmenő padok félkörben á litassanak, az elnöki szék a' középponton, 's háta mögött a' jegyzői hivatal foglaljon helyet, miként a' franciaia alsó kamrában van. — Ismét egy czéhszabadíték hirdettegett, a' RR.-től olly ovással fogadtatván, miszerint a' benne foglalt „salvo jure alieno“ kifejezésnél fogva is általa senki szabad keresetében ne gátoltassék. A' husár 13 krról 14re emeltetett. A' gyűlés többi tárgyai magány ügyek valának.

Bácsból octoberben. F. hó 2ik napján első alispáni elnöklet alatt nyilván még évnegyedes közgyűlésünk, legelsőbb is szőnyegre került az országgyűlési utasításokat tervező sept. 8kán összeült választmány javaslati véleménye, melly követeknek június 16ikán és július 18kán leküldött tudósításit pontosint tárgyalván ezekre következő pótlóutasítás terjesztetett: 1) az 1825. évi orsz. munkálatokra tett megyei észrevételeket kérvén követink magokkal közöltetni, miután az időszak óta mind az országos irányelvek 's hazai életkérdések, mind a' nemzet kívánatai az átalakulási korszakhoz simulva tetemesen változtak, e' nemzeti új korszakban a' kiváltság, balítéletek 's tekintélyek önkénye a' polgárisodás szent hatalma előtt meghajlott, azok ujabbi meghányás 's további átfontolás nélkül nem levén alkalmazhatók, ezekre nézve a' követ urak későbbi intézkedésink eredményét várják be. 2) Vallás. E' kényes tárgyról kedélyi berzengés nélkül ritkán tanácskozhatván, nyíltan kijelenteték a' választmányi javaslatban, mikint a' különböző vallásu hazapolgárok közti egység, állandó egyetértés 's viszonyossági érdekek összeolvadása a' haza erejének, hatalmának 's polgári nagyságunknak egyik sarkköve lévén, ennek eszközlését századok óta czélzák az ország Rdei 's meggyőződés a' választmányis, hogy egyesek Java a' közboldogságtól elváthatlan, 's mi az egyesek főmaradását kiméletlenül dulja, aza' közboldogságot is veszélyezteti, ez elvből indult ki Bács megye midőn 1836. és 1840. évi országgyűlések alatt követeit olly utasításokkal küldé el, hogy az egy korona 's egy alkotvány alatt élő külön hitű honfiakat a' lelkiismereti szabadság 's vallásviszonyosság békezáslója alatt valahára egyesítső, mégis mostani nyilatkozásukban olly elvet lát rejleni, melly a' jelenlegi anyautasítás 5ik pontjával, hol az 1839ki nov. 9én tartott országgyűlésben a' képviselő tábla által megállapított törvényczikk létesítése buzgón szorgalmaztatni meghagyatott, a' szülöttek iránt multa nézve adott tétetvények megsemmisítése kívánatában ellenkezik 's ez sok hazapolgár békés életében ujab zavarokat kelt, követeinknek ez érdembeni kijelentésük el nem fogadtatván; e' kérdés netaláni ujab előfordultával, a' tétetvényeknek multa nézvesti megtartandását pártolják. Itt bár a' tétetvények kiadásának törvényellenisége, az erkölcsi e' őszakoltatás, 's így a' lelkiismeret szabadságának, — mellyet égi, annál kevésbbé földi, hatalom sem korlátozhat, önkény általi sérelme ugy a' vallási viszonyosság egyenes elmellőztetése, végre a' tétetvények hasztalan erőllensége akkor, midőn a' szabad átmenet Bács megye pártolándónak nyilvánítja, fontos okokkal kimutatattott, még sem vihaták ki a' szónokok hatályos beszédei azon függelék semminél egyebet, hogy a' szabad átmenet a' tétetvények mellett szülöttekre is korlátozási akadályok nélkül kiterjesztessék. 3) Szabad átmenet. A' v. házasságokból született gyermekek milly vallásbani neveltetésük iránt kiadott tétetvények multa nézvei megtartása elhatározatván, ez átmenetre nézve, miután ez iránt mind a' két tábla megegyezett, hogy hat heti oktatás, ha az 1790: 26. czikk 13. §a megszüntetésére

más alkalmas mód találtatik, töröltessék el 's a' képviselő tábla sem ellenzé, hogy az átmenet ünnepeles szer-tartásokkal történjék; innét a' választmány ezen módosító indítványt véli pártolotandónak, miként az átmenők szándékjokat az illető törvényhatóság előtt bejelentvén világi tagokból vegyes választmány küldessék ki, melly kiküldetésétől 15 nap alatt a' folyamodót meghallgatni 's ha ez kijelentett szándéka mellett állandóul megmarad, a' szabad átmenetről bizonyítványt azonnal kiadni 's a' végzetkekről a' kiküldendő törvényhatóságnak tudósítástenni köteleztetik, melly ő felségének tudomásul leendő fölterjesztve. A' választmány végszavai így hangzanak: a' képviselői tábla határozatában annál inkább meggyugszik a' választmány, mivel a' többi válasos sérelem csak egyes visszaéléseket foglal magában, ellenben az átmenet-korlátozás magát a' vallás és lelkiismeret szabadságát egész lényegében gátolja. E' szép szavak 's az előbbi pont aligha egészen összehangzó! 4) Reooulatio. Ez iránt a' választmány 1840. évimajus 7én fölterjesztett fölírás nyomán a' 13. §hoz képest azt tartja, hogy azon esetben, ha az első esketés jó hiedelemben történt, az ismétlésnek helye ne legyen, a' gyermekek pedig mindenesetre törvényeseknek tekintendők. 5) Vallás dolga Horvátországban. A' természeti igazság 's a' jelen szelidült kor kívánati szükségessé változtatták, hogy a' törvényileg jogosított hitvallások szabad gyakorolhatása Horvátországra ugy mint Szerém- Verőcze és Pozsega vmegyékre is kiterjesztessék 's az illető vallások hitevei ott is azon jogokkal bírjanak, mellyeket az anyaországban élveznek; innét követinknek az 1839 évi országgyűlésre adott utasítás nyomán kötelességül tétetik hogy a' törvényileg jogosított vallások szabad gyakorlatának mind Horvátországba, mind az érintett vgyékbe behozatandását buzgón sürgessék. 6) Viszonosság elve. Polgári-vallási 's egyh. viszonyokra tekintőleg az egyenlőség 's viszonyosság elvének megalapítása mint a' bécsi és linzi békekötésnek 's az 1791. 26. cz. alapja az előre bocsátottak legtermészetesb folyadéka lévén, hogy a' követek ezek pártolására cselekvőleg léptek föl, helyeselteték. 7) A' görög o. vallásnak ügye. Követink e' tárgybani pártoló szavazata kedvesen vetetvén, választmányunk az igazság 's méltóosság elvéből indulva ki, azt is utasításul adá, hogy miután a' közös haza 's fejdelem iránti tántoríthatlan ragaszkodás 's polgári és hadi érdemek után e' hazában millióit felülhaladó hitfelekezeti egvedek az országos főkormány 's főbb törvényszekeknél az 1790: 10. törvényczikk biztosítás ellenében hivatalokra igen ritkán alkalmaztatnak, országgyűlésileg terjesztessék ő felségéhez, hogy az idézett törvényczikk rendeletét teljesítésbe hozni 's e' vallásiakat e' szerint megvizsgáltalni kegyeskedjék. 8) Az unitari a' vallás, miután a' részek visszakapcsolattak, pártolotni; 's a' pástori körlevelekből, 's az e' tárgybán kelt pápai brevének k. tetszvénynyel lett megerősítéséből, 's ugyanannak egy primási körlevél mellett történt kihirdetéséből keletkezett sérelem, végre Fejérmegye nemesei által benyújtott petitio tárgyában a' követek által tett kijelentés 's illetőleg szavazat helyeseltetett. 9) A' kir. biztosimunkálatok közlendését pártoló követink nézetében nem osztozandunk a' választmányi vélemény szerint csak azon tekintetből is, mert a' megyei kicsapongások nyomozása 's orvosoltatása, a' végrehajtó hatalomhoz tartozván, ha meg sem is engedve a' szorgalmazott biztosi nyomozások eredményei a' törvényhozó testülettel közöltetnének, ez némileg bíraskodást vonna magával, melly körén kívül esik a' törvényhozó táblának. 10. A' turpolyai nemesek panaszos tárgyában követink nem pártoló kijelentése helyeseltetett. 11) A' képviselői tábla mostani eljárása váratlanul lepe meg a' választmányt akkor, midőn az országgyűlés kezdetén feltűnt szép reményeket elenyészni látja azon intézkedések által, mellyek a' büntetőkönyv vizsgálata körül előfordulának. Ugyan is a' kerületi lélek 's ezek nyomán maga a' képviselő táblája sem ügyelvén azon körülményre, hogy az országos választmány által olly hosszú fáradozással munkált nagy vastagságú büntető törvénykönyv csak az országgyűlés megnyitása után legalább hozzánk távolabb lakókhoz, sok hét után érkezvén le, átvizsgálati tárgyalásába is alig foghatánk, már is annak országgyűlési vizsgálatába rögtön ereszkedvén, olly s annyi sebességgel rendelkezett, a' nélkül hogy e' haza 's annak szokásaira olly sok ujdonságot, rendszer-változtatást, költségi terhet árasztó intézkedések el vagy nem-fogadtatására nézve az országos törvényhatóságokban összpontosult nemzetnek akarátja a'

kért utasítások szerint szövénkül szolgált volna, 's így gyakorlatilag megállapítva látszik azon még alkotmányelleni elv, hogy a képviselők, a nemzet s küldöik befolyása nélkül a hazának törvényeket szabhatnak. Növekedett ezen aggodalom, midőn e munka illymódu befejeztése után más alkotmányi munka rögtön tanácskozás alá került a nélkül, hogy ezen terv velünk közöltetett volna. A képviselők táblának ezen rögtönös intézkedései a képviseltettek törvényhozási jogaival mérőben ellenkezvén, miután a nemzet sarkalatos szabadságai 's jogai ez által mintegy megtámadtának, Bácsmegeye, mely azt hiszi, hogy utasítások adásában feneklik a nemzetnek törvényhozásban tetteges részvétele, oda utasítja követeit, mikint a fönnevezett munkálatok tárgyalásakor az ezekből kifejlendő intézkedési javaslatok létrehozását ellenszavazatokkal mindaddig akadályozzák, míg azok iránt utasítást nem nyerendek. Egyébkint ezen utasítási nézet pártolására az orsz. mind. en vgyéit tüstint szétküldendő körlevél által fölhívandja. Azon indítvány azonban, hogy követink az orsz. gyűlésen ez iránti óvásunkat jegyzőkönyvbe kívánják íglatni pártoltatásra nem talált. (Folyt. köv).

IGAZTÁS. Jelenkorunk előbbi (91dik) száma 488 lap. 3dik hasábjának 5lik sorában felülről lefelé „Ennek” helyett olv.: „Egy mérgezésnek”.

Ausztria

(A dunagőzhajózás orosz akadályai). Folyvást nagyobb panaszok emelkednek a dunagőzhajózás azon akadályai ellen, melyek neki Szulina torkolatnál az orosz hatalom által tételnek. Vesztegetézetek örvé alatt ugyanis mindenfelé rendőrség állítatik az egyetlen hajózható Dunatorkolat 's még oly hajók is, melyek az orosz birtokot nem is érintik, időrabló motozásoknak tételnek ki. Ennél nyomasztóbb még az, hogy az egy hajózható ágat az oroszok mindinkább beiszapodni hagyják. Tapasztalt hajósok bizonyosága szerint a Szulina-torkolat, mióta orosz birtok, mélységének egy harmadával iszapult be, úgy hogy az iszap miatt nagyobb hajók már alig járhatnak rajta. E mellett Oroszország a drinápolyi szerződés 3. cikke ellenére Georgiewszk 's Leti szigeteket folyvást gyarmatosítja. Eleinte csak

rendőrség örvé alatt juta oda néhány szállítvány, most pedig oly erősségek 's álgyutelepek állítottak már fel, hogy velők a Duna egész torkolatján uralkodhatni. Oroszország kereskedelmi 's politikai érdekében fekszik, Németország kereskedését a kelettel akadályozni, 's azért béke idején a hajózást gátolja, háborukor pedig álgyuival keleti kereskedésünk vizutját azonnal elzárhatandja. Mind ez eredménye az 1827ki diplomai hibáknak, melyek teljes nagyságukban csak a török birodalom feloszlásakor tűnendnek fel.

Amerika.

(Éjszakamerikai választások. Brazília.) Az éjsz. szabad státusokban oct. 19eig a szövetségi törvényhozók választása folyvást a whigek részére mutatkozott kedvezőleg, de Pensylvániában mégis több demoarata választaték meg. Annyi bizonyos, hogy a whigek a felső, a demokraták pedig az alsó házban birandnak többséggel. Egy új-yorki napilap szerint általános a hiedelem, miszerint Webster Dániel alelnöknek, Clay pedig elnöknek fog megválasztatni. Braziliában aug. 18kai hírek szerint a császár nejét mindennap nagy készülétekkel várták.

Spanyolország.

(Ismét zendülési mozgalmak Madridban. Hareztéri hírek) Novemb. 1jén híre szárnyalt Madridban, hogy az elégületlenk tömege végre nyilt zendülést készül megkísérteni. A kormány azonnal fegyverbe állítatá az egész katonaságot 's erős őrcsapatokat járattat a város utcáin, mi alkalmasint meghűtö a rendgyűlölök bátorságát, mert semmi kicsapongás nem történt. Cortesben erősen készül az ellenzék a ministerséget megtámadni; most azonban fődolog a királyné nagykoruvá nyilatkoztatása 's köz hiedelem szerint ez semmi akadályra nem fog találni. — Zurbano néhány napig Madridban mulatott, honnan Logronoba utazott. mely város egyelőre lakhelyül rendelték számára. — Barcelonában folyvást féktelen rablás és vérengzés uralkodik. — Galiciában a zavargás növekszik, 's Concha táborfő Pontevedra tartományt ostromállapotba helyezö.

Anglia.

(O' Connoll ellen a pör megkezdett. Hirlapi polemia Bordeaux hg fölött.) A kormány csakugyan megkezdte november 2kán O' Connoll ellen a vádpört, mindedig azonban csak formásági előkészületek történtek. O' Connoll alkalmasint 10 napi elhalasztást fog követelni, mit a törvények értelmében nem is tagadhatni meg tőle, 's azután a vádezzikkekre nézve büntetlenek nyilvánítandja magát, mely esetben a kormány leend a vádat kénytelen bebizoniyítani. Az esküttek többsége conservatív szellemű ugyan, de mindnyájan nagy idegenkedést mutatnak köteleességök teljesítése iránt. — Cölnben gyűjtések tételnek az irlandi repeal előmozdítására. — Valamennyi londoni lap hajba kapott egymással Bordeaux hg miatt; a szabadelműek ugyan is gáncsolják az angol főnemesség azon tettet, mely szerint a fiatal hget ünnepekkel halmozzak, a toryk ellenben semmi gáncsra méltót nem látnak ebben, mondván hogy a hg nem miat politikai nevezetesség, hanem csupán mint királyfi tiszteltetik meg, mit bármely nemzetnek sem róhatni föl bűnül. —

Franciaország.

(Aumale hg Constantine parancsnokává lett. Politikai foglyok sanyargatása). A Moniteur Algérien oct. 30kán hivatalosan jelentö, hogy Aumale hg Constantine parancsnokává neveztetett ki. — A National ismételve keserün gáncsolja a kormányt azon rendkívüli szigor miatt, mellyel a politikai foglyokat St. Michelben sanyartatja. A kemény magányrendszer miatt ugymond több fogoly megörült, 3 pedig öngyilkossá lett. — Brestbe parancs érkezett, hogy Archiméde gözös minden pillanatban kész legyen Nemours hg 's hitvesének Angliába vitelére. — Parisban folyvást a királyi közlő haláláról beszélgetnek, a Moniteur ellenben, czáfolatul, mindennap leglélekisméretesb kimerítő pontosággal közli a királyi sétáit, 's úgy szólván azt is elmondja, hány lépést méltóztatott ő fels. a parkban sétálni. A parisiak azonban nem igen akarnak hitelt adni a Moniteur mindennapi biztatgatásának. — Korszikába sok olasz szökevény menekült, kik a pápai birodalomban zendülést akartak gerjeszteni. —

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

Indulnak: **Pest**ről **Pozsony** 's **Bécs** felé b. zárólag nov. 20aig mindennap; azután minden második, azaz páros napon, nevezetesen nov. 22. 24. 26. 28 's 30. Dec. 2. 4. sat. míg az idő és víz állapolja engedi, 7 órakor regg. **Pest**ről **Eszék** felé minden pénteken reggel 6 órakor, Zimony és **Drenkova** felé nov. 15. 20. 24 's 29kén reggel 6 órakor. Minden akadály- és alkalmatlanság elhárítása végett a t. cz. utasok méltóztatassanak utazási jegyeket indulás-előtti napon váltatni és szinte akkor a pogyászt is átvételi nyugtatvány mellett a hivatalban átadni.

Hartleben K. A. könyvárusnál Pesten

(váciutca 437. sz.) épen most jelent meg és kapható:

Emlébeszéd

Körösi Csoma Sándor felett.

Elmondá

a' m. tud. társaságnak 1843. oct. 8kán tartott közgyűlésén

B. Eötvös József.

Sadrét 1843. 20 krajczár ezüst pénzben. 2—2

Megjelent 's minden hiteles könyvárusn. kapható:

Propylaeumok a társasági philosophiához tekintettel hazánk viszonyaira.

Irta **Szontagh Gusztáv.**
Budán 1843.

Tartalom: I. A' társaság célja. II. A történetírás philosophiája 's főpontjai. III. Az emberiségnek történetírasi kifejlődése. IV. A' társasági philosophia rendszerei. 1. A' politikai rendszerek. a) Az állandóság rendszere. b) A' forradalom rendszere. c) A' reform rendszere. 2. Az egyházi (vallási) rendszerek. a) A catholicismus. b) A' rationalismus. c) A' protestantismus. V. A' keresztyén-világi 's társasági élet történetírasi kifejlődése. VI. Futó pillanatok nemzetünk történetére. Toldalék: Hazánk jelen viszonyai a' propylaeumok szempontjából. Kötve 1 fr. 20 kr. e. p. 2—3.

A' pesti k. tudom. egyetembeli állatgyógyintézetnél megörült kovástanítói állomás betöltésére 1844k évi február 17dikén regg. 8 órakor az orvosi-kar épületében csődület újra fog tartatni.

Ezen állomással 300 ezüst fnyi évilizetés, szabad lakás és 3 öl tűzifa öszszekötvék.

Azoktól, kik ez állomást elnyerni ohajtanak meghívantatik:

- 1) A' magyar és német nyelvbeni tökéletes jártasság.
- 2) Hiteles oklevelekkel bebizoniyandó: hogy a' cs. k. bécsi állatgyógyintézetben a' baromvosi tudományi folyamatot jó sikerrel és előmenetellel elvégzén, valamely lovagezrednél, mint gyógy-kovácsok szolgáltak legyen.
- 3) Folyamodók a' kitűzött esődhátárnapp előtti legalább három nappal, minden oklevelekkel ellátva, Pesten az orvos-sebészti tanulmányok igazg. jelenjenek meg. Mi is ezenel a' nm. m. kir. httö tan. 1843k évi sept. 5én 31. 892. szám alatti kegy. intézvénye következtében közhírré tételük. Pesten oct. 31kén 1843.

A' pesti orvos-sebészti tanulmányok igazg. által. 2—3

Pfeffermann Péter,

szem- és fogorvoslás mestere Pesten, Dorottya utczában, a' casino átelében, első emeleten. balról, tisztelettel jelenthetni szerencsés, hogy mutatásról visszatérvén, nagymennyiségű 's mindemmi zománc- és esontfogakkal el van már látva. Ő maga is erőművész, minélfogva ígérheti, hogy legnagyobb megelégtülésre mindent elkövetend, mit hosszas évi gyakorlat és tapasztalás által taolt, mivel pedig szorgalom és tanulmány következtében most oly helyzetbe jutott, hogy mindent személyesen készíthet, áru 's készítvényeinek ára igen esőkken. Ismételve ajánlja rendkívüli jószágú fogpépét (Zahn-pasta) is, melly legjobb eredményű 's igen kedvező ovószerek tekintethetik. Fogbajban szenvedőknek rendel reggel 9—11 óra 's délutáni 3—4 közt, szembetegeknek pedig délut. 2—3ig. Szegények, illő bizonyítványokkal ellátva, gyógyítást és gyógyszerert ingyen kapnak. 2—3

Egy most is szolgálatban levő 's 4000 pő forint biztosítékokt adni képes gazdatiszt, bizonyos körülmények miatt állomását változtatni kíváná. Azon t. cz. uraságok tehát, kiknek gazdasági biztos tisztre szükségök van t. Bielek László hites ügyvéd úrnál (Sebestyén-piac a' Csigánál) méltóztatassanak ez iránt akár szóval akár írásban értekezni. 2—2.

Egy fiatalokú szorgalmatos és jóviseletű postakiadó, ki hosszabb időtül fogva a' pesti főposta osztályánál mnnkálkodik, szolgálatot keres a' k. postahivatloknál. Tudósítást kaphatni a' budai v. pesti k. postahivataloknál. 2—2.

Dunavízállítás: Budán nov. 16 reg. 8 órakor: 7' 2" 6" a' 0 fölött.